

ด่วนที่สุด

ที่ นศ ๐๐๑๘.๑/ว ๑๑๗๑

ถึง สำนักทะเบียน ทุกสำนักทะเบียน

พร้อมนี้ จังหวัดนครศรีธรรมราช ขอส่งสำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙/ว ๐๘๙๙ ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ เรื่อง การแก้ไขพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ มาเพื่อทราบและศึกษาทำความเข้าใจให้พร้อมที่จะปฏิบัติงานได้ทันทีเมื่อพระราชบัญญัติมีผลบังคับใช้ ทั้งนี้ สำนักทะเบียนสามารถดาวน์โหลดสิ่งที่ส่งมาด้วยจาก www.pokkrongnakhon.com มุมหนังสือราชการ (จังหวัด) หน้าเว็บไซต์



ที่ทำการปกครองจังหวัด
(กลุ่มงานปกครอง)
โทร./โทรสาร ๐-๗๕๓๔-๐๗๓๘
www.pokkrongnakhon.com

ที่ทำการปกครองจังหวัดนครศรีธรรมราช
เลขรับ ๑๘๘๐
วันที่ ๑๘ ก.พ. ๒๕๖๒ เวลา ..... น.

ศาลากลางจังหวัดนครศรีธรรมราช
เลขรับ 3434
วันที่...../...../.....เวลา.....น.

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๓๐๙/ว ๐๘๙๙

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ กทม ๑๐๒๐๐

๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง การแก้ไขพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ร่างพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ที่ผ่านสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
๒. บทสรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

ด้วยกระทรวงมหาดไทยได้เสนอแก้ไขพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๐ อนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาก่อนส่งให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาต่อไป

บัดนี้ สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้พิจารณาและมีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ให้ประกาศใช้เป็นกฎหมายได้ เมื่อการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๖/๒๕๖๒ เป็นพิเศษ เมื่อวันศุกร์ที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๒ โดยปัจจุบันอยู่ระหว่างขั้นตอนการตรวจสอบอักษรในร่างพระราชบัญญัติฯ ก่อนส่งให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยและประกาศในราชกิจจานุเบกษาต่อไป ซึ่งจะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา ปรากฏตามร่างพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ที่ส่งมาพร้อมนี้

ในการนี้ กระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) ได้จัดทำบทสรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎรฉบับดังกล่าว ปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วยลำดับที่ ๒ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้ศึกษาทำความเข้าใจเพื่อเตรียมความพร้อมที่จะปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง จึงขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานคร แจ้งสำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่ง ทราบและให้ทำความเข้าใจสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ให้พร้อมที่จะปฏิบัติงานเมื่อกฎหมายมีผลบังคับใช้

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายฉัตรชัย พรหมลิศ)
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง
สำนักบริหารการทะเบียน
โทร ๐-๒๗๙๑-๗๒๑๑
โทรสาร ๐-๒๙๐๖-๙๒๔๗

ร่างฯ ที่ผ่านมติที่ประชุม สนช.แล้ว
เมื่อวันศุกร์ที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๒

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. ....

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ดังต่อไปนี้

(๑) ปรับปรุงวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการมอบอำนาจของผู้อำนวยการทะเบียนกลางให้แก่ข้าราชการสังกัดกรมการปกครอง และกระบวนการอนุญาตให้เชื่อมโยงข้อมูลการทะเบียนราษฎร (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘/๒ วรรคสอง และมาตรา ๑๕ วรรคสาม)

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกำหนดเลขประจำตัวแก่บุคคล การแจ้งการเกิดเมื่อพ้นกำหนดเวลา การแจ้งการเก็บ ฝัง เผา ทำลาย หรือย้ายศพ และแบบพิมพ์แจ้งการตาย (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๙/๓และมาตรา ๒๔ และเพิ่มมาตรา ๒๑ วรรคห้า)

(๓) แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติและกำหนดสิทธิในการยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทยของเด็กและบุคคลตามมาตรา ๑๙ มาตรา ๑๙/๑ มาตรา ๑๙/๓ และมาตรา ๓๗ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๙/๒)

(๔) แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจดทะเบียนคนเกิด คนตาย และการทะเบียนราษฎรอื่นที่มีขึ้นนอกราชอาณาจักร (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๘)

(๕) แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการแจ้งการย้ายที่อยู่ออกจากบ้านและการแจ้งการย้ายเข้าอยู่ในบ้าน(แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๐ และเพิ่มมาตรา ๓๐/๑ และมาตรา ๓๐/๒ และยกเลิกมาตรา ๓๒)

(๖) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเพิ่มชื่อและรายการของผู้ที่ไม่ได้มาตามหมายจับไว้ในทะเบียนบ้านกลาง (เพิ่มมาตรา ๓๓ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่)

(๗) แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกำหนดเลขประจำบ้านและการจัดทำทะเบียนบ้าน และกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกำหนดเลขประจำอาคารและการจัดทำทะเบียนอาคาร (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๖)

(๘) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านหรือการขอจัดทำทะเบียนประวัติและการขอมีบัตรประจำตัวของคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย (เพิ่มมาตรา ๓๘/๑ มาตรา ๓๘/๒ และมาตรา ๓๘/๓)

(๙) แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการบันทึกรายการในสำเนาทะเบียนบ้าน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๙ วรรคหนึ่ง)

(๑๐) แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการมอบหมายการแจ้งและการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ให้บุคคลอื่นแจ้งหรือปฏิบัติแทน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๖)

(๑๑) ปรับปรุงบทกำหนดโทษสำหรับความผิดบางกรณีตามพระราชบัญญัตินี้ โดยกำหนดให้มีโทษทางปกครอง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๗)

(๑๒) กำหนดค่าธรรมเนียมสำหรับการแจ้งหรือการขอเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามกฎหมาย (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๑)

(๑๓) แก้ไขเพิ่มเติมอัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติ

เหตุผล

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการทะเบียนราษฎรในเรื่องต่าง ๆ เพื่อให้นายทะเบียนสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถอำนวยความเป็นธรรมและอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนยิ่งขึ้น และเพื่อรองรับการจัดการประชากรของประเทศไทยซึ่งเป็นสมาชิกในประชาคมอาเซียนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน และกำหนดสิทธิในการยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทยของเด็กและบุคคลตามมาตรา ๑๙ มาตรา ๑๙/๑ มาตรา ๑๙/๓ และมาตรา ๓๗ ซึ่งจะเป็นมาตรการในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับเด็กที่ไร้รากเหง้าที่ไร้รัฐและไร้สัญชาติในประเทศไทยให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและหลักสิทธิมนุษยชน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
การทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. ....

.....
.....
.....

.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๘ และมาตรา ๔๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้การทะเบียนราษฎรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพอันจะเป็นประโยชน์ต่อการอำนวยความเป็นธรรม การอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน การรักษาความสงบเรียบร้อย และการคุ้มครองสิทธิพื้นฐานของประชาชน ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

.....
.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา ๘/๒ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"ผู้อำนวยการทะเบียนกลางตาม (๑) จะมอบอำนาจให้รองผู้อำนวยการทะเบียนกลาง หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการทะเบียนกลาง ปฏิบัติราชการแทนผู้อำนวยการทะเบียนกลาง หรือจะมอบอำนาจให้ข้าราชการสังกัดกรมการปกครองปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนดด้วยก็ได้"

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในวรรคสามของมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดินในเรื่องการให้บริการแก่ประชาชนหรือการรักษาความสงบเรียบร้อยหรือความมั่นคงในราชอาณาจักร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะอนุมัติให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐเชื่อมโยงข้อมูลที่ปรากฏในทะเบียนอื่นนอกจากทะเบียนตามวรรคสองเฉพาะข้อมูลที่จำเป็นแก่การปฏิบัติหน้าที่ก็ได้ ทั้งนี้ การพิจารณาอนุมัติของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด"

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"มาตรา ๑๖ ให้ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนดเลขประจำตัวแก่ผู้มีสัญชาติไทยหรือคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่อาศัยอยู่ในราชอาณาจักร และบุคคลที่ได้จดทะเบียนคนเกิด ณ สถานทูตไทยหรือสถานกงสุลไทยตามมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง คนละหนึ่งเลขโดยไม่ซ้ำกัน ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดเลขประจำตัวให้เป็นไปตามระเบียบที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าวต้องแยกระหว่างผู้มีสัญชาติไทยและคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยด้วย"

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๙/๒ และมาตรา ๑๙/๓ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"มาตรา ๑๙/๒ เมื่อได้รับแจ้งการเกิดตามมาตรา ๑๙ หรือมาตรา ๑๙/๑ แล้ว ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งดำเนินการพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติของเด็กตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงแล้วดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๒๐ ทั้งนี้ ให้ผู้พบเด็ก ผู้รับเด็กไว้ และผู้แจ้งการเกิดให้ความร่วมมือกับนายทะเบียนผู้รับแจ้งในการดำเนินการพิสูจน์ตามที่นายทะเบียนผู้รับแจ้งร้องขอ ในกรณีที่ไม่อาจพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นจัดทำทะเบียนประวัติและออกเอกสารแสดงตนให้เด็กไว้เป็นหลักฐาน เว้นแต่เด็กนั้นมีอายุครบห้าปีแล้วให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นออกบัตรประจำตัวให้แทน ตามระเบียบและภายในระยะเวลาที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด

ผู้ซึ่งได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติและเอกสารแสดงตนตามวรรคหนึ่ง ถ้ามีหลักฐานแสดงว่าได้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรอย่างต่อเนื่องเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบปีและมีคุณสมบัติอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกำหนด ให้ผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทยได้ และเมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาเห็นว่าผู้ยื่นคำร้องมีสถานะถูกต้องตามเงื่อนไขและมีคุณสมบัติครบถ้วนดังกล่าว ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศให้ผู้นั้นมีสัญชาติไทย ทั้งนี้ ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้อง และให้ถือว่าผู้นั้นมีสัญชาติไทยตั้งแต่วันที่รัฐมนตรีมีประกาศ

ระยะเวลาสิบปีตามวรรคสองให้นับแต่วันที่จัดทำทะเบียนประวัติหรือออกเอกสารแสดงตน เว้นแต่จะมีหลักฐานอันชัดแจ้งแสดงว่าได้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรมาก่อนหน้านั้นตามระเบียบที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด ก็ให้นับแต่วันที่อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรตามที่ปรากฏจากหลักฐาน

ผู้ซึ่งได้รับสัญชาติไทยตามวรรคสอง ถ้าภายหลังปรากฏหลักฐานว่ามีกรณีไม่ถูกต้องตามเงื่อนไขหรือขาดคุณสมบัติ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศเพิกถอนการให้สัญชาตินั้นโดยพลัน

ให้นำความในมาตรานี้มาใช้บังคับกับบุคคลที่เคยอยู่ในการอุปการะของหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานเอกชนตามมาตรา ๑๙/๑ แต่หน่วยงานดังกล่าวได้อนุญาตให้บุคคลอื่นรับไปอุปการะ และบุคคลที่มิได้แจ้งการเกิดตามมาตรา ๑๙ หรือมาตรา ๑๙/๑ ซึ่งได้ยื่นคำร้องตามมาตรา ๑๙/๓ หรือขอเพิ่มชื่อตามมาตรา ๓๗ แต่ไม่อาจพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติได้ด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๙/๓ ผู้ซึ่งเจ้าบ้านหรือบิดามารดามิได้แจ้งการเกิดให้ตามมาตรา ๑๘ เมื่อมีอายุครบสิบห้าปีแล้วอาจร้องขอต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งเพื่อแจ้งการเกิดได้ตามระเบียบที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด และให้นำความในมาตรา ๑๙/๒ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

บุคคลตามวรรคหนึ่งที่อายุยังไม่ครบสิบห้าปี ให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองแจ้งแทน แต่สำหรับกรณีของบิดามารดา ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งดำเนินการให้ต่อเมื่อได้เสียค่าธรรมเนียมการแจ้งเมื่อพ้นกำหนดเวลาแล้ว”

มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคห้าของมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

“แบบพิมพ์แจ้งการตายตามวรรคสาม อย่างน้อยต้องระบุวิธีการและสถานที่จัดการศพไว้ด้วย และในกรณีที่ผู้แจ้งได้แจ้งถึงวิธีการและสถานที่จัดการศพ ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งระบุไว้ในหลักฐานการรับแจ้งด้วย”

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๔ ผู้ใดประสงค์จะเก็บ ฝัง เผา ทำลาย หรือย้ายศพไปจากสถานที่หรือบ้านที่มีการตายแตกต่างจากที่ได้แจ้งไว้ตามมาตรา ๒๑ หรือยังมิได้แจ้งตามมาตรา ๒๑ ให้แจ้งให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่เก็บ ฝัง เผา ทำลาย หรือย้ายศพไปจากสถานที่หรือบ้านที่มีการตาย และในกรณีที่ประสงค์จะเก็บศพไว้เป็นการถาวรให้แจ้งให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการตาย”

มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๘ ให้กงสุลไทยหรือข้าราชการสถานทูตไทยที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศแต่งตั้งให้เป็นนายทะเบียน มีหน้าที่รับจดทะเบียนคนเกิด คนตาย และการทะเบียนราษฎรอื่นที่มีขึ้นนอกราชอาณาจักรสำหรับผู้มีสัญชาติไทย คนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองและคนต่างด้าวหรือคนไร้สัญชาติที่ถือเอกสารการเดินทางที่รัฐบาลไทยเป็นผู้ออกให้ หลักฐานการจดทะเบียนคนเกิดและคนตายดังกล่าวให้ใช้เป็นสูติบัตรและมรณบัตรได้

ถ้าในที่ซึ่งมีการเกิดหรือการตายตามวรรคหนึ่ง ไม่มีสถานทูตไทยหรือสถานกงสุลไทยประจำอยู่ ให้ใช้หลักฐานการเกิดหรือการตายที่ออกโดยรัฐบาลของประเทศนั้น ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศได้รับรองคำแปลว่าถูกต้องเป็นหลักฐานสูติบัตรและมรณบัตรได้

การจดทะเบียนคนเกิดและคนตายตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

การปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการทะเบียนราษฎรอื่นตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศตกลงกัน”

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๐ เมื่อผู้อยู่ในบ้านย้ายที่อยู่ออกจากบ้านเพื่อเปลี่ยนภูมิลำเนา ให้เจ้าบ้านแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่บุคคลในทะเบียนบ้านย้ายที่อยู่ออกจากบ้าน แต่ไม่ตัดสิทธิผู้ย้ายที่อยู่ที่จะแจ้งย้ายออกต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งด้วยตนเอง โดยจะต้องแจ้งว่าจะย้ายเข้าไปอยู่บ้านใด หรือจะแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งแห่งท้องที่ที่ตนจะไปอยู่ใหม่ก็ได้ ในกรณีที่ยังไม่ทราบว่าจะย้ายไปอยู่บ้านใด หรือยังมิได้ย้ายเข้าไปอยู่ในบ้านใดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่แจ้งการย้ายที่อยู่ ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งเพิ่มชื่อและรายการของผู้นั้นไว้ในทะเบียนบ้านกลาง และเมื่อผู้ย้ายได้แจ้งการย้ายออกต่อนายทะเบียนแล้วให้หน้าที่ในการแจ้งย้ายบุคคลออกของเจ้าบ้านเป็นอันพับไป ผู้ย้ายที่อยู่ที่จะแจ้งย้ายด้วยตนเองดังกล่าวต้องเป็นผู้มีอายุครบสิบห้าปีแล้ว

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับกับผู้ย้ายที่อยู่เพื่อไปศึกษาหรือไปรับราชการในต่างประเทศ หรือไปทำธุรกิจหรือปฏิบัติงานชั่วคราวในต่างประเทศ แต่ไม่ห้ามบุคคลดังกล่าวที่จะแจ้งย้ายออกจากทะเบียนบ้านเดิมเพื่อไปอยู่ที่อยู่ใหม่หรือไปอยู่ในทะเบียนบ้านกลางเป็นการชั่วคราว

เมื่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งการย้ายเข้าได้ดำเนินการย้ายบุคคลนั้นเข้าอยู่ในทะเบียนบ้านใดโดยมีหนังสือยินยอมของเจ้าบ้านนั้นแล้ว เจ้าบ้านดังกล่าวไม่มีหน้าที่ต้องแจ้งตามมาตรา ๓๐/๑ อีก”

มาตรา ๑๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๐/๑ และมาตรา ๓๐/๒ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔

“มาตรา ๓๐/๑ ภายใต้บังคับมาตรา ๓๐ วรรคสาม เจ้าบ้านใดมีผู้ย้ายเข้ามาอยู่ในบ้านโดยมีเจตนาจะถือเป็นภูมิลำเนา ให้แจ้งให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งทราบเพื่อเพิ่มชื่อบุคคลนั้นเข้าในทะเบียนบ้านภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ผู้ย้ายได้เข้าอยู่ในบ้าน เมื่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งได้รับแจ้งแล้ว ถ้าผู้ย้ายเข้ายังมิได้ย้ายออกจากทะเบียนบ้านเดิม ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งดำเนินการแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งที่บุคคลนั้นมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเพื่อย้ายบุคคลนั้นออกจากทะเบียนบ้านเดิม และให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งแจ้งให้เจ้าบ้านที่บุคคลนั้นมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเดิมทราบ เพื่อนำทะเบียนบ้านของตนมาให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งปรับปรุงทะเบียนบ้านให้ถูกต้องต่อไป

มาตรา ๓๐/๒ การแจ้งตามมาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๐/๑ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา และในกรณีที่เป็นการแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งแห่งท้องที่ที่ไปอยู่ใหม่โดยไม่ต้องแจ้งย้ายออก จะกำหนดให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมด้วยก็ได้”

มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔

มาตรา ๑๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ของมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔

“ในกรณีที่ศาลออกหมายจับผู้ใดตามคำร้องขอของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือในกรณีที่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้รับแจ้งจากศาลให้จับกุมผู้ใดตามหมายจับที่ศาลออกเอง ถ้ายังมิได้ตัวผู้นั้นมาภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ศาลออกหมายจับ ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจแจ้งให้ผู้อำนวยการทะเบียนกลางทราบ และให้ผู้อำนวยการทะเบียนกลางดำเนินการให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งย้ายผู้นั้นออกจากทะเบียนบ้านและเพิ่มชื่อและรายการของผู้นั้นไว้ในทะเบียนบ้านกลาง และให้หมายเหตุไว้ในรายการของบุคคลนั้นว่าอยู่ในระหว่างการติดตามตัวตามหมายจับด้วย การหมายเหตุดังกล่าวมิให้ถือว่าเป็นการจัดเก็บข้อมูลตามมาตรา ๑๓ (๒)

ผู้ใดมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านกลางตามวรรคสอง ถ้าผู้นั้นประสงค์จะย้ายออกจากทะเบียนบ้านกลาง ผู้นั้นต้องมาแสดงตนต่อนายทะเบียนที่จัดทำทะเบียนบ้านกลางนั้นพร้อมทั้งหลักฐานอันแสดงว่าหมายจับนั้นได้ถูกเพิกถอนหรือได้มีการปฏิบัติตามหมายจับนั้นเสร็จสิ้นแล้ว

การแจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้ผู้ถูกออกหมายจับ หรือผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านกลางตามวรรคสอง ถ้าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลนั้น หรือปิดหมายไว้ ณ ภูมิลำเนาหรือที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ที่ปรากฏครั้งสุดท้ายก่อนย้ายมาในทะเบียนบ้านกลาง ให้ถือว่าได้แจ้ง ยื่น ส่ง หรือปิดโดยชอบด้วยกฎหมาย และผู้นั้นได้รับทราบแล้ว”

มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๔ ให้ทุกบ้านมีเลขประจำบ้าน บ้านใดยังไม่มีเลขประจำบ้าน ให้เจ้าบ้านแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งเพื่อขอเลขประจำบ้านภายในสิบห้าวันนับแต่วันสร้างบ้านเสร็จ เว้นแต่มีเหตุจำเป็นเจ้าบ้านอาจขอให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งกำหนดเลขประจำบ้านและออกทะเบียนบ้านชั่วคราวให้ก่อนที่บ้านจะสร้างเสร็จก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งระบุไว้ในทะเบียนบ้านชั่วคราวว่าอยู่ในระหว่างการก่อสร้าง

ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งกำหนดเลขประจำบ้านให้แก่ผู้แจ้งซึ่งมีบ้านอยู่ในเขตสำนักทะเบียนท้องถิ่นภายในเจ็ดวัน ถ้ามีบ้านอยู่นอกเขตสำนักทะเบียนท้องถิ่นให้กำหนดเลขประจำบ้านภายในสามสิบวัน ทั้งนี้นับแต่วันที่ได้รับคำขอ

เมื่อได้รับเลขประจำบ้านแล้วให้ติดไว้ในที่ซึ่งเห็นได้ชัดแจ้ง

การกำหนดเลขประจำบ้านตามวรรคหนึ่งและการจัดทำทะเบียนบ้านตามมาตรา ๓๖ มีวัตถุประสงค์เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยและคุ้มครองสิทธิพื้นฐานของประชาชน ผู้ใดจะอ้างการกำหนดเลขประจำบ้านหรือการจัดทำทะเบียนบ้านเพื่อแสดงว่าตนมีสิทธิในที่ดินหรือเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินมิได้

ให้นำความในมาตรานี้มาใช้บังคับกับเจ้าของอาคารที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นโรงงาน คลังสินค้า หรือเพื่อประโยชน์อย่างอื่นอันมิใช่เพื่อเป็นที่อยู่อาศัยตามที่กำหนดในกฎกระทรวงด้วย โดยอนุโลม”

มาตรา ๑๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๖ ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งจัดทำทะเบียนบ้านไว้ทุกบ้านที่มีเลขประจำบ้าน สำหรับผู้มีสัญชาติไทยและคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยแต่มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรและจัดทำทะเบียนอาคาร สำหรับอาคารที่ได้รับเลขประจำอาคารตามมาตรา ๓๔ วรรคห้า

ทะเบียนบ้านตามวรรคหนึ่งที่ออกให้แก่แพหรือเรือซึ่งจอดเป็นประจำและใช้เป็น ที่อยู่อาศัยหรือสถานที่หรือยานพาหนะอื่นซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัยประจำ ให้ระบุสภาพของบ้านนั้นไว้ ในทะเบียนบ้านด้วย

ทะเบียนอาคารตามวรรคหนึ่งให้ระบุสภาพของอาคารและวัตถุประสงค์ของอาคารนั้น ไว้ในทะเบียนตามรายการที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด

ในการจัดทำทะเบียนบ้านหรือทะเบียนอาคารตามวรรคหนึ่ง ถ้าผู้ขอมิได้แสดงหลักฐาน การได้รับอนุญาตก่อสร้าง หรือหลักฐานแสดงความเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินหรือหลักฐานการมีสิทธิ ครอบครองในที่ดิน ให้นายทะเบียนระบุไว้ในทะเบียนว่าเป็นทะเบียนชั่วคราว

การจัดทำทะเบียนบ้านและทะเบียนอาคารให้เป็นไปตามระเบียบที่ผู้อำนวยการ ทะเบียนกลางกำหนด”

มาตรา ๑๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๘/๑ มาตรา ๓๘/๒ และมาตรา ๓๘/๓ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔

“มาตรา ๓๘/๑ ให้คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยและมีหน้าที่ต้องเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านหรือ จัดทำทะเบียนประวัติตามที่กำหนดในกฎกระทรวงไปแจ้งต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น ภายในเวลาที่กำหนดในกฎกระทรวงเพื่อให้เพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านหรือจัดทำทะเบียนประวัติ และ เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้เพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านหรือจัดทำทะเบียนประวัติ ให้บุคคลนั้นแล้วให้ออกบัตรประจำตัวให้ เว้นแต่ผู้นั้นอายุยังไม่ครบห้าปีให้ออกเอกสารแสดงตนให้ ไปพลางก่อน ทั้งนี้ ตามระเบียบที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด

มาตรา ๓๘/๒ ให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่รับอุปการะดูแลเด็กที่มีเอกสาร แสดงตนตามมาตรา ๑๙/๒ และมาตรา ๓๘/๑ ยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวแทนเด็กภายในหกสิบวันนับแต่ วันที่เด็กมีอายุครบห้าปี

มาตรา ๓๘/๓ บัตรประจำตัวตามมาตรา ๑๙/๒ มาตรา ๓๘/๑ และมาตรา ๓๘/๒ มีอายุสิบปี และให้ผู้ถือบัตรมีหน้าที่ยื่นคำขอต่ออายุบัตรประจำตัวภายในหกสิบวันนับแต่วันที่บัตร หมดอายุเว้นแต่ผู้นั้นจะมีอายุครบเจ็ดสิบปี ในกรณีเช่นนั้นให้บัตรประจำตัวที่มีอยู่มีอายุตลอดชีวิต แต่ไม่เป็นการห้ามที่บุคคลนั้นจะขอมีบัตรใหม่ตามวรรคสอง

ในกรณีที่บัตรประจำตัวสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญ หรือมีการแก้ไข ชื่อตัว ชื่อสกุล หรือวันเดือนปีเกิดในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติ ให้ผู้ถือบัตรประจำตัวขอมี

บัตรประจำตัวใหม่ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่บัตรประจำตัวสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญ หรือนับแต่มีการแก้ไขชื่อตัว ชื่อสกุล หรือวันเดือนปีเกิดในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติ แล้วแต่กรณี

การขอมีบัตรประจำตัวของเด็กที่มีอายุไม่ถึงสิบห้าปี ให้เป็นหน้าที่ของบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่รับอุปการะดูแลเด็กคนนั้นเป็นผู้ยื่นคำขอมีบัตร

หลักเกณฑ์และวิธีการในการขอมีบัตรประจำตัว แบบและลักษณะของบัตรประจำตัว และรายการในบัตรประจำตัว ให้เป็นไปตามระเบียบที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด”

มาตรา ๑๗ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๙ ให้นายทะเบียนอำเภอและนายทะเบียนท้องถิ่นมอบสำเนาทะเบียนบ้านให้เจ้าบ้านเก็บรักษา เมื่อมีการเพิ่ม เปลี่ยนแปลง หรือจำหน่ายรายการในทะเบียนบ้านให้เจ้าบ้านนำสำเนาทะเบียนบ้านไปให้นายทะเบียนบันทึกรายการให้ถูกต้องตรงกับต้นฉบับทุกครั้งภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีการเพิ่ม เปลี่ยนแปลง หรือจำหน่ายรายการแล้วแต่กรณี”

มาตรา ๑๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๖ ผู้ใดมีหน้าที่ต้องแจ้งหรือปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้าผู้นั้นได้มอบหมายให้บุคคลอื่นไปแจ้งหรือปฏิบัติแทนและผู้ได้รับมอบหมายได้แจ้งหรือปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมายแล้ว ให้ถือว่าผู้มีหน้าที่นั้นได้แจ้งหรือปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว”

มาตรา ๑๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๗ ผู้ใด

(๑) ไม่มาตามที่นายทะเบียนเรียก ไม่ยอมชี้แจงข้อเท็จจริงหรือแสดงหลักฐานหรือไม่ยอมให้นายทะเบียนเข้าไปสอบถามในบ้านตามมาตรา ๑๐

(๒) ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๙ มาตรา ๑๙/๑ หรือมาตรา ๒๓

(๓) ไม่ยอมให้นายทะเบียนเข้าไปในบ้านเพื่อสำรวจตรวจสอบทะเบียนราษฎร ไม่ยอมชี้แจงหรือตอบคำถาม หรือไม่ยอมลงลายมือชื่อตามมาตรา ๔๔

ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นมีอำนาจปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งพันบาท โดยให้คำนึงถึงความร้ายแรงของพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดด้วย

ค่าปรับทางปกครองที่นายทะเบียนท้องถิ่นสั่งปรับตามวรรคสอง ให้ตกเป็นรายได้ของท้องถิ่นที่นายทะเบียนท้องถิ่นนั้นสังกัดอยู่”

มาตรา ๒๐ ให้ยกเลิกมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔

มาตรา ๒๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"มาตรา ๕๑ การแจ้งหรือขอเมื่อพ้นกำหนดเวลาตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๔ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๐/๑ มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่งหรือวรรคห้า มาตรา ๓๘/๑ มาตรา ๓๘/๒ มาตรา ๓๘/๓ วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง มาตรา ๓๙ วรรคหนึ่ง มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๒ ให้กระทำได้เมื่อผู้แจ้งหรือผู้ขอได้เสียค่าธรรมเนียมการแจ้งหรือขอเมื่อพ้นกำหนดเวลาตามที่กำหนดในกฎกระทรวงแล้วกฎกระทรวงดังกล่าวจะกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมที่แตกต่างกันในแต่ละกรณีและตามระยะเวลาที่ล่วงเลยไปก็ได้ แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินอัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัตินี้"

มาตรา ๒๒ ให้ยกเลิกความใน ๔. ของอัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"๔. การแจ้งการเกิดตามมาตรา ๑๘ วรรคสาม
การแจ้งการตายตามมาตรา ๒๑ วรรคสี่
หรือการแจ้งการย้ายที่อยู่ตามมาตรา ๓๐/๒ ฉบับละ ๑๐๐ บาท"

มาตรา ๒๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น ๖. ของอัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

"๖. การแจ้งหรือขอเมื่อพ้นกำหนดเวลา
ตามมาตรา ๑๙/๓ วรรคสอง หรือมาตรา ๕๑ ครั้งละ ๑,๐๐๐ บาท"

มาตรา ๒๔ บรรดากฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ที่ใช้อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีกฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

การดำเนินการออกกฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หากไม่สามารถดำเนินการได้ให้รัฐมนตรีผู้รับผิดชอบรายงานเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการได้ต่อคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๒๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของตน

ผู้รับสนองพระราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี

บทสรุป

พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

ก. คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๐ อนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา แล้วส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา ก่อนเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ข. ที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๙๐/๒๕๖๑ วันพฤหัสบดีที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๑ ลงมติรับหลักการร่างพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... และได้พิจารณาวาระ ๒ – ๓ ในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๖/๒๕๖๒ เป็นพิเศษ เมื่อวันศุกร์ที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๒ มีมติเห็นชอบให้ใช้เป็นกฎหมายได้ ซึ่งจะเป็นพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... สรุปได้ดังนี้

๑. การมอบอำนาจของผู้อำนวยการทะเบียนกลาง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘/๒ วรรคสอง) เพิ่มเติมให้ผู้อำนวยการทะเบียนกลางสามารถมอบอำนาจให้ข้าราชการสังกัดกรมการปกครองปฏิบัติหน้าที่ได้ (จากเดิมที่มาตรา ๘/๒ วรรคสอง ฯลฯ กำหนดให้เป็น “การมอบหมาย”) เพื่อให้ข้าราชการสังกัดกรมการปกครองที่ได้รับมอบอำนาจจากผู้อำนวยการทะเบียนกลาง มีสถานะเป็น “นายทะเบียน” ตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

๒. การเชื่อมโยงข้อมูลทะเบียนอื่น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๕ วรรคสาม) โดยเพิ่มเติมเหตุแห่งการอนุญาตให้เชื่อมโยงข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดินในการบริการประชาชน และให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยอนุญาตตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อกำหนดขอบเขตและวัตถุประสงค์ในการอนุญาตให้เชื่อมโยงข้อมูลให้เกิดความชัดเจน รวดเร็ว เกิดประโยชน์ต่อการให้บริการของภาครัฐ

๓. การกำหนดเลขประจำตัวประชาชน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง) กำหนดประเภทของบุคคลที่จะได้รับการกำหนดเลขประจำตัว ๑๓ หลักให้ชัดเจนโดยแยกเป็น ๒ กรณี คือ (๑) ผู้มีสัญชาติไทย และ (๒) คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่อาศัยอยู่ในราชอาณาจักร และเพิ่มเติมรายละเอียดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การกำหนดเลขประจำตัว โดยให้แยกระหว่างผู้มีสัญชาติไทยและคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย และให้กำหนดเลขประจำตัวให้แก่คนสัญชาติไทยและคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่จดทะเบียนการเกิดที่สถานทูตหรือสถานกงสุลไทยในต่างประเทศ

๔. การพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติของเด็กซึ่งถูกทอดทิ้ง เด็กเร่ร่อน หรือเด็กไม่ปรากฏบุพการี (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๙/๒) ดังนี้

(๑) มาตรา ๑๙/๒ วรรคหนึ่ง ได้เพิ่มเติมกระบวนการให้ต่อเนื่องและชัดเจน โดยให้ผู้พบเด็ก ผู้รับเด็กไว้ และผู้แจ้งการเกิดมีหน้าที่ให้ความร่วมมือกับนายทะเบียนในการพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติเด็กตามที่นายทะเบียนร้องขอ ในกรณีที่นายทะเบียนสามารถพิสูจน์สถานการณ์เกิดและสัญชาติของเด็กได้ ก็ให้ออกสูติบัตรให้กับเด็กผู้นั้นตามมาตรา ๒๐ ส่วนในกรณีที่นายทะเบียนไม่สามารถพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติของเด็กได้ ภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งการเกิด ให้ถือว่าเป็นกรณีที่ยังพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติของเด็กไม่ได้ โดยในกรณีของเด็กที่มีอายุไม่ครบ ๕ ปี ให้นายทะเบียนจัดทำทะเบียนประวัติและออกเอกสารแสดงตนให้เด็กไว้เป็นหลักฐาน ส่วนในกรณีของเด็กที่มีอายุครบ ๕ ปี ให้นายทะเบียนจัดทำทะเบียนประวัติและออกบัตรประจำตัวให้แทนเอกสารแสดงตน

/(๒) เพิ่มเติม...

(๒) เพิ่มเติมมาตรา ๑๙/๒ วรรคสอง เพื่อแก้ไขปัญหาสถานะและสัญชาติของเด็กที่ถูกทอดทิ้งซึ่งไม่สามารถพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติได้ แต่เด็กนั้นได้อยู่ในราชอาณาจักรอย่างต่อเนื่องและมีคุณสมบัติตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกำหนด ให้ได้มีสิทธิยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทยต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเพื่อให้พิจารณาประกาศให้ผู้นั้นมีสัญชาติไทยได้ หากเด็กผู้นั้นมีหลักฐานแสดงว่าได้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยอย่างต่อเนื่องเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบปี และมีคุณสมบัติอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกำหนด ทั้งนี้ เพื่อให้กระบวนการได้รับสัญชาติของเด็กดังกล่าวเสร็จสิ้นตามกฎหมายฉบับเดียว โดยไม่ต้องไปดำเนินการตามพระราชบัญญัติสัญชาติฯ อีกชั้นหนึ่ง ซึ่งจะทำให้การแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับสถานะของคนไร้รากเหง้าซึ่งไร้รัฐและไร้สัญชาติ ในประเทศไทยเป็นไปอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ ได้กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจเพิกถอนคำสั่งการให้สัญชาติดังกล่าวได้หากปรากฏหลักฐานว่ามีกรณีที่ไม่ถูกต้องตามเงื่อนไขหรือขาดคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนด

ทั้งนี้ การนับระยะเวลาสิบปีนี้ ให้นับจากวันที่จัดทำทะเบียนประวัติหรือวันที่ออกเอกสารแสดงตนเป็นหลัก แต่ถ้ามีหลักฐานอื่นๆ ที่แสดงว่าเด็กผู้นั้นอยู่ในราชอาณาจักรมาก่อนหน้าที่จะได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติแล้ว ก็ให้นับระยะเวลาสิบปีตั้งแต่วันที่ปรากฏตามหลักฐานนั้น เพื่อเป็นการรองรับกรณีของเด็กที่ตามข้อเท็จจริงได้อยู่ในประเทศไทยมาเป็นระยะเวลาสิบปีแล้ว แต่ไม่มีโอกาสเข้าสู่ระบบการจัดทำทะเบียนประวัติและเอกสารแสดงตน

(๓) กำหนดให้นำหลักเกณฑ์การขอมีสัญชาติไทยดังกล่าวไปใช้บังคับกับบุคคลที่มีสภาพปัญหาเกี่ยวกับการพิสูจน์สถานะการเกิดหรือสัญชาติอีก ๒ กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ ๑ บุคคลที่เคยอยู่ในการอุปการะของสถานสงเคราะห์ ที่เป็นหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานเอกชนตามมาตรา ๑๙/๑ แต่หน่วยงานดังกล่าวได้อนุญาตให้บุคคลอื่นรับไปอุปการะแล้ว เพื่อให้เด็กหรือบุคคลที่เคยอยู่ในอุปการะของสถานสงเคราะห์ดังกล่าว แต่ปัจจุบันอยู่ในอุปการะของบุคคลอื่น ได้มีสิทธิขอมีสัญชาติไทยด้วย

กลุ่มที่ ๒ บุคคลที่ไม่ได้แจ้งการเกิดตามมาตรา ๑๙ หรือมาตรา ๑๙/๑ ซึ่งได้มาขอแจ้งการเกิดตามมาตรา ๑๙/๓ หรือมาขอเพิ่มชื่อและรายการของบุคคลในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๓๗ แต่ไม่อาจพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติได้ เพื่อให้ครอบคลุมถึงกลุ่มคนเร่ร่อนหรือคนไร้รากเหง้าที่ไม่เคยอยู่ในอุปการะของหน่วยงานใดๆ มาก่อน และต่อมาได้มาขอเข้าสู่ระบบการทะเบียนราษฎร ซึ่งสามารถกระทำได้ ๒ ช่องทาง คือ การขอแจ้งการเกิดตามมาตรา ๑๙/๓ และการขอเพิ่มชื่อและรายการในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๓๗

ทั้งนี้ ที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีข้อสังเกตแนบท้ายร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ถึงรัฐบาลเกี่ยวกับประเด็นการได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๑๙/๒ ว่าเป็นการได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติซึ่งรับรองสัญชาติโดยกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการตีความ

๕. การแจ้งการเกิดของเด็กอายุครบ ๑๕ ปี ที่บิดามารดาไม่ได้แจ้งการเกิดให้ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๙/๓) โดยแก้ไขหลักเกณฑ์การแจ้งเกิดของเด็กที่อายุครบ ๑๕ ปี ที่บิดามารดาไม่ได้แจ้งการเกิดให้ตามมาตรา ๑๘ โดยให้ทั้งเด็กที่มีสัญชาติไทยและเด็กซึ่งไม่มีสัญชาติไทยสามารถแจ้งเกิดตามมาตรานี้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการใหม่ตามมาตรา ๑๖ ที่กำหนดให้ทั้งคนสัญชาติไทยและคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยได้รับการกำหนดเลขประจำตัว และกำหนดอายุของเด็กที่มาขอแจ้งเกิดให้ชัดเจนว่าต้องมีอายุครบ ๑๕ ปี แต่หากเด็กผู้นั้นยังอายุไม่ครบ ๑๕ ปี ให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองเป็นผู้แจ้งการเกิดแทน ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ทำนองเดียวกับการขอมีบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ที่มีอายุไม่ถึง ๑๕ ปี ตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน นอกจากนี้ ได้เพิ่มเติมสภาพบังคับในรูปแบบการเสียค่าธรรมเนียมนำมาใช้บังคับกับบิดามารดาที่มาแจ้งเกิดเมื่อพ้นระยะ

/เวลาที่...

เวลาที่กฎหมายกำหนด โดยกำหนดเป็นวรรคสองของมาตรา ๑๙/๓ แต่ไม่นำไปกำหนดในมาตรา ๕๑ เนื่องจากต้องการระบุให้เฉพาะบิดามารดาเท่านั้นที่ต้องเสียค่าธรรมเนียม โดยไม่รวมถึงผู้ปกครองเพราะไม่ได้มีหน้าที่ตามมาตรา ๑๘ ในการแจ้งการเกิดของเด็ก

๖. การเปลี่ยนแปลงสถานที่และวิธีการจัดการศพ และแบบพิมพ์แจ้งการตาย (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๑ วรรคห้า และมาตรา ๒๔) โดยปรับปรุงระบบการควบคุมการเปลี่ยนแปลงสถานที่และวิธีการจัดการศพจากระบบอนุญาตมาเป็นระบบการแจ้ง โดยกำหนดให้ผู้ที่ประสงค์จะเก็บ ฝัง เผา ทำลาย หรือย้ายศพไปจากสถานที่หรือบ้านที่ได้แจ้งต่อนายทะเบี ยน จะต้องมาแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในสิบห้าวัน ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่กำหนดให้นำระบบอนุญาตมาใช้ในกฎหมายเท่าที่จำเป็น และได้เพิ่มเติมหลักเกณฑ์การแจ้งการเก็บศพเป็นการถาวรต่อเจ้าหน้าที่ รวมทั้งได้กำหนดระยะเวลาในการแจ้งทั้งสองกรณี ให้ชัดเจน เพื่อให้สอดคล้องกับการนำสภาพบังคับในรูปแบบการเสียค่าธรรมเนียมนำมาใช้บังคับกับการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๔ ซึ่งต้องกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติตามกฎหมายให้ชัดเจนและหากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว จะต้องเสียค่าธรรมเนียมเสียก่อนจึงจะได้รับการดำเนินการตามกฎหมาย นอกจากนี้ ได้เพิ่มเติม กรณีการแก้ไขเพิ่มเติมรายละเอียดแบบพิมพ์แจ้งการตายในมาตรา ๒๑ โดยให้ระบุวิธีการและสถานที่จัดการศพด้วย เพื่อใหชัดเจนและสอดคล้องกับการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๔

๗. การจดทะเบียนคนเกิด คนตาย และการทะเบียนราษฎรอื่นนอกราชอาณาจักร (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๘) ดังนี้

(๑) กำหนดให้คนต่างด้าวที่มีสิทธิจดทะเบียนคนเกิด คนตาย และการทะเบียนราษฎรอื่นนอกราชอาณาจักร ได้แก่ ๑) คนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง และ ๒) คนต่างด้าวหรือคนไร้สัญชาติที่ถือเอกสารการเดินทางที่รัฐบาลไทยเป็นผู้ออกให้ ทั้งนี้เพื่อกำหนดประเภทและการรับรองสิทธิของคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยให้ชัดเจน สอดคล้องกับเอกสารที่คนต่างด้าวซึ่งอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรใช้เป็นหลักฐานในการเดินทางไปต่างประเทศตามกฎหมายคนเข้าเมืองที่เรียกว่า “travel document for aliens” ซึ่งออกให้กับคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร และคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่ได้รับการผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักร เช่น ชนกลุ่มน้อย กลุ่มคนไร้รัฐไร้สัญชาติ

(๒) กำหนดขอบเขตการทะเบียนราษฎรอื่นให้สถานทูตและสถานกงสุลไทยรับผิดชอบเพิ่มขึ้นนอกจากการจดทะเบียนคนเกิดและคนตาย โดยให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศตกลงกัน

๘. การแจ้งการย้ายที่อยู่ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๐ เพิ่มมาตรา ๓๐/๑ และมาตรา ๓๐/๒) ปรับปรุงหลักเกณฑ์การแจ้งการย้ายออกจากบ้านและการย้ายเข้าอยู่ในบ้านให้เป็นระบบและเชื่อมโยงกัน เพื่อให้ข้อมูลของผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านตรงกับความเป็นจริง ดังนี้

(๑) การแจ้งการย้ายออกจากบ้าน (มาตรา ๓๐)

๑. ให้แจ้งย้ายออกเพื่อเปลี่ยนภูมิลำเนา โดยให้พิจารณาจากเจตนาว่าเป็นการย้ายออกโดยมีวัตถุประสงค์จะเปลี่ยนภูมิลำเนาหรือไม่ ถ้าเป็นกรณีที่ย้ายออกจากบ้านเพื่อเปลี่ยนภูมิลำเนา ก็ให้เจ้าบ้านหรือผู้ย้ายออกต้องมาแจ้งการย้ายออกจากบ้าน

๒. กำหนดให้มีผู้ที่สามารถแจ้งการย้ายออกจากบ้านได้ ๒ กรณี ดังนี้

/๑) เจ้าบ้าน...

๑) เจ้าบ้าน โดยให้มีหน้าที่แจ้งการย้ายออกต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่มีผู้ย้ายออกจากบ้าน ซึ่งเป็นไปตามหลักการเดิมของมาตรา ๓๐ แต่หากผู้ย้ายได้แจ้งการย้ายออกด้วยตนเองแล้ว หน้าที่การแจ้งย้ายออกของเจ้าบ้านเป็นอันพับไป เพื่อมิให้เจ้าบ้านต้องเสียค่าธรรมเนียมสำหรับการไม่แจ้งย้ายออกภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดตามมาตรา ๕๑

๒) ผู้ย้ายออกจากบ้านที่มีอายุครบ ๑๕ ปี กำหนดให้มีสิทธิแจ้งการย้ายออกจากบ้าน ณ สำนักทะเบียนต้นทางได้ด้วย จากเดิมที่มาตรา ๓๐ วรรคสอง ให้สิทธิผู้ย้ายสามารถแจ้งย้ายออกได้เองเฉพาะการย้ายปลายทาง ณ สำนักทะเบียนที่ไปอยู่ใหม่เท่านั้น เพื่อแก้ไขปัญหาเจ้าบ้านไม่ดำเนินการแจ้งย้ายออกให้

ทั้งนี้ ผู้ย้ายออกสามารถแจ้งย้ายได้ใน ๒ รูปแบบ คือ (๑) แจ้งการย้ายออกต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้ง ณ สำนักทะเบียนที่ได้ย้ายออกภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันย้ายออก และต้องแจ้งด้วยว่าจะย้ายเข้าไปอยู่ในบ้านใด และ (๒) แจ้งย้ายปลายทางต่อนายทะเบียนแห่งสำนักทะเบียนที่ตนจะไปอยู่ใหม่ โดยสามารถแจ้งการย้ายออกและย้ายเข้าในคราวเดียวกันได้ และในการแจ้งย้ายออกโดยระบุว่า จะย้ายเข้าไปอยู่ในบ้านใดหรือการแจ้งย้ายออกและย้ายเข้าปลายทาง หากเจ้าบ้านของบ้านที่จะย้ายเข้าไปอยู่ใหม่ได้ทำหนังสือให้ความยินยอมแล้ว เจ้าบ้านนั้นก็ไม่มีหน้าที่ต้องแจ้งการย้ายเข้าตามมาตรา ๓๐/๑ อีก เพื่อมิให้เจ้าบ้านของบ้านที่ย้ายเข้าไปอยู่ใหม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมสำหรับการไม่แจ้งย้ายออกภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดตามมาตรา ๕๑

๓. กำหนดให้ผู้ย้ายออกจะต้องระบุว่าจะย้ายเข้าไปอยู่ในบ้านใดด้วย เพื่อแก้ไขปัญหาการแจ้งย้ายลอยที่ผู้ย้ายได้แจ้งย้ายออกจากบ้านแล้ว แต่ไม่ได้แจ้งการย้ายเข้าบ้านใดๆ แต่หากผู้ย้ายยังไม่ทราบว่าจะไปอยู่ที่ใดหรือยังไม่ได้ย้ายเข้าไปอยู่ในบ้านใดภายใน ๓๐ วัน ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งย้ายชื่อและรายการของบุคคลนั้นไปไว้ในทะเบียนบ้านกลาง

๔. กำหนดข้อยกเว้นการแจ้งย้ายออกจากบ้าน โดยไม่นำหลักเกณฑ์การแจ้งย้ายออกจากบ้านตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง ไปใช้บังคับกับผู้ที่ย้ายที่อยู่เพื่อไปศึกษาหรือไปรับราชการในต่างประเทศ หรือไปทำธุรกิจหรือปฏิบัติงานชั่วคราวในต่างประเทศ เพราะเป็นการย้ายที่อยู่เพียงชั่วคราว มิได้มีเจตนาย้ายภูมิลำเนา อย่างไรก็ดี หากบุคคลดังกล่าวต้องการแจ้งย้ายออกไปอยู่ที่อยู่ใหม่หรือไปอยู่ในทะเบียนบ้านกลางเป็นการชั่วคราวก็สามารถกระทำได้ ซึ่งจะทำให้ฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรมีข้อมูลตรงกับความเป็นจริง

(๒) การแจ้งการย้ายเข้าอยู่ในบ้าน (เพิ่มมาตรา ๓๐/๑) เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การแจ้งย้ายเข้าอยู่ในบ้านให้รองรับกรณีที่มีผู้ย้ายเข้าอยู่ในบ้าน แต่ยังมิได้ย้ายออกจากทะเบียนบ้านเดิม โดยให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งของสำนักทะเบียนปลายทางแจ้งให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งของสำนักทะเบียนต้นทางย้ายชื่อบุคคลดังกล่าวออกจากทะเบียนบ้านเดิม และให้แจ้งต่อเจ้าบ้านให้นำสำเนาทะเบียนบ้านมาปรับปรุงให้ถูกต้อง ทั้งนี้ เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาการย้ายเข้าอยู่ในบ้านโดยไม่มีการแจ้งย้ายออก

๙. การย้ายชื่อผู้หลบหนีหมายจับไปไว้ในทะเบียนบ้านกลาง (เพิ่มมาตรา ๓๓ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่) ดังนี้

(๑) เพิ่มเติมหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการย้ายชื่อผู้หลบหนีหมายจับไปไว้ในทะเบียนบ้านกลาง เนื่องจากปัจจุบันมีปัญหาเกี่ยวกับผู้ที่กระทำความผิดซึ่งถูกออกหมายจับ และได้หนีหมายจับไปอาศัยอยู่ในต่างประเทศ แต่โดยที่บุคคลนั้นยังมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน จึงสามารถใช้สิทธิเลือกตั้งในต่างประเทศได้ ซึ่งเป็นการไม่สมควร ดังนั้น จึงได้กำหนดให้ผู้อำนวยการทะเบียนกลางมีอำนาจดำเนินการให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งย้ายชื่อและรายการของผู้ที่หลบหนีหมายจับออกจากทะเบียนบ้านเดิมและเพิ่มชื่อและรายการของผู้นั้นไว้ในทะเบียนบ้านกลาง เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงที่บุคคลดังกล่าวไม่ได้อาศัยอยู่ในบ้านนั้นแล้ว และเพื่อมิให้ผู้หนีหมายจับใช้สิทธิเลือกตั้งในต่างประเทศได้ แต่หากผู้หลบหนีหมายจับถูกเพิกถอนหมายจับ หรือปฏิบัติตามหมายจับเสร็จสิ้นแล้ว ก็ให้แจ้งต่อนายทะเบียนเพื่อขอย้ายออกจากทะเบียนบ้านกลางได้

(๒) กำหนดวิธีการแจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้กับผู้หนีหมายจับที่ถูกย้ายชื่อมาไว้ในทะเบียนบ้านกลาง โดยให้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสาร หรือปิดหมายไว้ ณ ภูมิลำเนาหรือที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทะเบียนบ้านครั้งสุดท้ายก่อนย้ายมาในทะเบียนบ้านกลาง และให้ถือว่าการแจ้ง ยื่น ส่ง หรือปิดนั้นชอบด้วยกฎหมายและผู้นั้นได้ทราบแล้ว ซึ่งเป็นรูปแบบเดียวกับวิธีการแจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับต่าง ๆ

๑๐. การกำหนดเลขประจำบ้านและการจัดทำทะเบียนบ้าน และการกำหนดเลขประจำอาคารและการจัดทำทะเบียนอาคาร (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๖) เพิ่มเติมการกำหนดเลขประจำบ้านและเพิ่มหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดทำทะเบียนบ้าน ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

(๑) การกำหนดเลขประจำอาคารและการจัดทำทะเบียนอาคาร เพื่อจำแนกประเภทเลขประจำอาคารและทะเบียนอาคารออกจากเลขประจำบ้านและทะเบียนบ้านให้ชัดเจน เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบทางทะเบียน โดยเกณฑ์ในการจำแนกบ้านกับอาคาร ให้พิจารณาจากวัตถุประสงค์ในการใช้สอยบ้านหรืออาคารนั้น กล่าวคือ หากโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อการอยู่อาศัย ให้จัดเป็น “บ้าน” ส่วนโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างที่เป็น โรงงาน คลังสินค้า หรือมีวัตถุประสงค์เพื่อการใช้สอยในลักษณะอื่นๆ ที่มิใช่เพื่อการอยู่อาศัย ให้จัดเป็น “อาคาร” นอกจากนี้ ได้กำหนดให้นำความเกี่ยวกับการกำหนดเลขประจำบ้านมาใช้บังคับกับการกำหนดเลขประจำอาคาร โดยอนุโลม และในทะเบียนอาคารให้ระบุสภาพของอาคารและวัตถุประสงค์ของอาคารไว้ด้วย

(๒) การกำหนดเลขประจำบ้าน (มาตรา ๓๔)

๑. กำหนดให้บ้านทุกหลังต้องมีเลขประจำบ้านโดยไม่ต้องพิจารณาว่าบ้านหลังนั้นปลูกสร้างโดยถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่

๒. เพิ่มเติมการกำหนดเลขประจำบ้านและการจัดทำทะเบียนบ้านชั่วคราวสำหรับบ้านที่ยังสร้างไม่เสร็จ โดยให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งต้องระบุในทะเบียนบ้านชั่วคราวด้วยว่า บ้านนั้นอยู่ในระหว่างก่อสร้าง ทั้งนี้ เพื่อให้ทราบสถานะของบ้านว่ายังปลูกสร้างไม่เสร็จ แต่ได้ให้เลขประจำบ้านและทะเบียนบ้านชั่วคราวไปพลางก่อน เพื่อประโยชน์ของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการตรวจสอบทางทะเบียน และเพื่อประโยชน์ของเจ้าบ้านในการขอติดตั้งสาธารณูปโภค

๓. เพิ่มเติมการกำหนดวัตถุประสงค์ของการกำหนดเลขประจำบ้านและการจัดทำทะเบียนบ้านว่ามีวัตถุประสงค์ เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยและคุ้มครองสิทธิพื้นฐานของประชาชน และกำหนดห้ามมิให้ผู้ใดอ้างการออกเลขประจำบ้านหรือทะเบียนบ้านเพื่อแสดงว่าตนมีสิทธิในที่ดินหรือเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดิน เพื่อเป็นมาตรการป้องกันมิให้ประชาชนนำการกำหนดเลขประจำบ้านและการจัดทำทะเบียนบ้านไปกล่าวอ้างว่าตนมีกรรมสิทธิ์หรือมีสิทธิครอบครองในที่ดินของรัฐที่ตนปลูกสร้างบ้านโดยมิชอบ เช่น ที่ป่าไม้ ที่อุทยาน ที่ราชพัสดุ หรือที่สาธารณประโยชน์ และเพื่อป้องกันมิให้ประชาชนบุกรุกที่ดังกล่าวเพิ่มขึ้น

๔. เพิ่มเติมกำหนดระยะเวลาในการกำหนดเลขประจำบ้านให้ชัดเจน โดยให้เริ่มนับระยะเวลาตั้งแต่วันที่นายทะเบียนผู้รับแจ้งได้รับคำขอมีเลขประจำบ้าน

(๓) การจัดทำทะเบียนบ้าน (มาตรา ๓๖)

๑. กำหนดขั้นตอนการกำหนดเลขประจำบ้านหรือเลขประจำอาคาร และการจัดทำทะเบียนบ้านหรือทะเบียนอาคารให้ต่อเนื่องกัน โดยให้นายทะเบียนจัดทำทะเบียนบ้านไว้ทุกบ้านที่มีเลขประจำบ้าน และจัดทำทะเบียนอาคารสำหรับอาคารที่ได้รับเลขประจำอาคาร รวมทั้งกำหนดประเภทของ

/บุคคลที่...

บุคคลที่จะได้รับการจัดทำทะเบียนบ้านให้ชัดเจน ซึ่งได้แก่ ผู้มีสัญชาติไทย และคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยแต่มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร

๒. เพิ่มเติมการจัดทำทะเบียนบ้านสำหรับแพ หรือเรือ หรือสถานที่ หรือยานพาหนะซึ่งจอดเป็นประจำและใช้เป็นที่อยู่อาศัยประจำ เพื่อให้เกิดความชัดเจนว่าแพ หรือเรือ หรือสถานที่ หรือยานพาหนะดังกล่าวมีสิทธิขอเลขประจำบ้านและทะเบียนบ้านได้ แต่ในทะเบียนบ้านจะต้องระบุสภาพของแพ หรือเรือ หรือสถานที่ หรือยานพาหนะนั้น เพื่อให้จำแนกประเภทออกจากบ้านปกติ

๓. กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดทำทะเบียนบ้านชั่วคราวหรือทะเบียนอาคารชั่วคราวสำหรับบ้านหรืออาคารที่ยังไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย โดยกำหนดให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งระบุในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนอาคารที่ผู้ขอไม่ได้แสดงหลักฐานการได้รับอนุญาตก่อสร้าง หรือหลักฐานแสดงกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดินว่าเป็นทะเบียนบ้านชั่วคราว หรือทะเบียนอาคารชั่วคราว ทั้งนี้ เพื่อให้ทราบสถานะว่าเป็นบ้านหรืออาคารที่ยังไม่ได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย

๑๑. การกำหนดให้คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยต้องขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านหรือจัดทำทะเบียนประวัติและจัดทำบัตรประจำตัว (เพิ่มมาตรา ๓๘/๑ มาตรา ๓๘/๒ และมาตรา ๓๘/๓)

(๑) ยกเลิกมาตรา ๔๘ ที่กำหนดให้ผู้ไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๕ ต้องมีโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท เนื่องจากเป็นการกำหนดฐานความผิดให้ขึ้นอยู่กับเนื้อหาของกฎกระทรวงซึ่งเป็นกฎหมายลำดับรอง โดยไม่ได้กำหนดฐานความผิดให้ชัดเจนในกฎหมาย

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์ให้คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยต้องขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน จัดทำทะเบียนประวัติ และบัตรประจำตัว ดังนี้

๑) กำหนดให้คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่ต้องขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านหรือจัดทำทะเบียนประวัติ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ การขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านหรือการจัดทำทะเบียนประวัติของคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย จะขึ้นอยู่กับสถานะของคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยนั้นว่าเป็นบุคคลที่เข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ หากเป็นกรณีของคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่เข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายจะได้รับการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน แต่หากเป็นคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่เข้าเมืองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จะได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติซึ่งเป็นการจัดเก็บข้อมูลของคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยในระบบฐานข้อมูลที่จัดทำเป็นรายชุมชนหรือรายหมู่บ้าน โดยจะบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับตัวบุคคลนั้น

๒) เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น ได้เพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านหรือจัดทำทะเบียนประวัติให้กับคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยแล้ว ให้นายทะเบียนออกบัตรประจำตัวให้กับคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยนั้นด้วย เพื่อให้คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยมายื่นคำขอเพียงครั้งเดียวและได้รับการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านหรือจัดทำทะเบียนประวัติและได้รับบัตรประจำตัวเสียในคราวเดียวกัน ทั้งนี้ การออกบัตรประจำตัวให้กับคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยจะแบ่งเป็น ๒ กรณี คือ

๒.๑) กรณีของผู้ที่มีอายุครบ ๕ ปี เมื่อนายทะเบียนได้เพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านหรือจัดทำทะเบียนแล้วจะออกบัตรประจำตัวให้ และ

๒.๒) กรณีของผู้ที่อายุไม่ครบ ๕ ปี เมื่อนายทะเบียนได้เพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านหรือจัดทำทะเบียนประวัติให้แล้ว นายทะเบียนจะออกเอกสารแสดงตนให้ไปพลางก่อน และเมื่อเด็กผู้นั้นอายุครบ ๕ ปี จึงมาขอมีบัตรประจำตัวได้

๓) กำหนดให้คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยต้องมาขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านหรือขอจัดทำทะเบียนประวัติภายในระยะเวลาที่กำหนด แต่เนื่องจากระยะเวลาดังกล่าวมีหลายกรณีขึ้นอยู่กับประเภทของคนซึ่งไม่มี

/สัญชาติไทย...

สัญชาติไทย จึงได้กำหนดให้ออกกฎกระทรวงเพื่อกำหนดระยะเวลาที่ต้องมาขอดำเนินการตามมาตรา ๓๘/๑ เพื่อให้ฝ่ายปกครองกำหนดระยะเวลาการดำเนินการแต่ละกรณี ให้เหมาะสม และให้นำกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๘/๑ ไปกำหนดให้มีสภาพบังคับในรูปแบบของการเสียค่าธรรมเนียมตามมาตรา ๕๑ ด้วย

(๓) การยื่นคำขอมีบัตรประจำตัว แทนเด็กซึ่งไม่มีสัญชาติไทย (มาตรา ๓๘/๒) โดยกำหนดให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่รับอุปการะดูแลเด็กที่ได้รับเอกสารแสดงตนตามมาตรา ๑๙/๒ และมาตรา ๓๘/๑ มีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวแทนเด็กภายใน ๖๐ วันนับแต่วันที่เด็กมีอายุครบ ๕ ปี เพื่อให้มีผู้ช่วยเหลือเด็กในการขอมีบัตรประจำตัว และเป็นการกำหนดขั้นตอนที่ต่อเนื่องจากมาตรา ๑๙/๒ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๘/๑ ที่กำหนดให้เด็กมีบัตรประจำตัวได้เมื่อเด็กมีอายุครบ ๕ ปี

(๔) บัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย (มาตรา ๓๘/๓)

๑) กำหนดอายุบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยให้มีอายุ ๑๐ ปี และให้ผู้ถือบัตรต้องมาต่ออายุบัตรประจำตัวเมื่อบัตรหมดอายุ และกำหนดข้อยกเว้นสำหรับผู้ถือบัตรที่มีอายุครบ ๗๐ ปี ซึ่งไม่ต้องต่ออายุบัตรประจำตัว และให้บัตรเดิมมีอายุตลอดชีวิต ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกับหลักเกณฑ์การต่ออายุบัตรประจำตัวประชาชนของคนสัญชาติไทยตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน

๒) กำหนดหลักเกณฑ์การขอมีบัตรประจำตัวใหม่ โดยให้ผู้ถือบัตรมีหน้าที่ยื่นคำขอบัตรใหม่เมื่อมีเหตุตามที่กฎหมายกำหนด เช่น สูญหาย ถูกทำลาย แก้ไขชื่อตัว ชื่อสกุล หรือวันเดือนปีเกิด

๓) กำหนดหลักเกณฑ์การยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวแทนเด็กที่มีอายุไม่ถึง ๑๕ ปี โดยให้บิดา มารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลที่รับอุปการะเด็กนั้นเป็นผู้ยื่นคำขอมีบัตร ทั้งนี้ เพื่อให้เด็กมีผู้ช่วยเหลือในการยื่นคำขอมีบัตรประจำตัว

๑๒. การเพิ่ม เปลี่ยนแปลง หรือจำหน่ายรายการในทะเบียนบ้าน (แก้ไขมาตรา ๓๙ วรรคหนึ่ง) โดยกำหนดระยะเวลาให้เจ้าบ้านนำสำเนาทะเบียนบ้านมาบันทึกรายการให้ถูกต้องภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่มีการเพิ่มหรือเปลี่ยนแปลงหรือจำหน่ายรายการในทะเบียนบ้าน ทั้งนี้ เพื่อให้มีกำหนดเวลาในการปฏิบัติให้ชัดเจนและให้สอดคล้องกับการนำสภาพบังคับในรูปแบบการเสียค่าธรรมเนียมมาใช้บังคับกับการไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัตินี้ และหากไม่ปฏิบัติภายในกำหนดเวลา จะต้องเสียค่าธรรมเนียมก่อนจึงจะดำเนินการได้

๑๓. การมอบหมายให้บุคคลอื่นแจ้งหรือปฏิบัติแทน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๖) ทั้งนี้ เนื่องจากในพระราชบัญญัตินี้มีการแก้ไขเพิ่มเติมการแจ้งหรือการปฏิบัติต่างๆ หลายมาตรา ซึ่งไม่สอดคล้องกับการอ้างเลขมาตราต่างๆ ในมาตรา ๔๖ จึงแก้ไขเพิ่มเติมโดยกำหนดเป็นหลักเกณฑ์ทั่วไปที่ใช้บังคับกับการแจ้งแทนหรือการปฏิบัติแทนในทุกกรณี

๑๔. สภาพบังคับของพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (แก้ไขมาตรา ๔๗ และมาตรา ๕๑) โดยปรับปรุงสภาพบังคับของกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่ว่ารัฐพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง เนื่องจากบทกำหนดโทษตามหมวด ๘ ของพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎรฯ กำหนดเฉพาะโทษอาญา แต่ความผิดตามกฎหมายฉบับนี้บางฐานความผิดไม่ได้เป็นความผิดร้ายแรง และไม่ควรนำโทษทางอาญามาใช้บังคับกับความผิดดังกล่าว จึงได้ปรับปรุงสภาพบังคับของพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎรฯ โดยแบ่งเป็น ๓ ประเภท ดังนี้

(๑) โทษทางอาญา กำหนดเป็นโทษสำหรับความผิดที่ร้ายแรงโดยฐานความผิดใดที่เดิมกำหนดให้มีโทษจำคุก ถือว่าเป็นกรณีความผิดร้ายแรงและกำหนดให้มีโทษทางอาญา ได้แก่ความผิดตามมาตรา ๔๘/๑ มาตรา ๔๙ และมาตรา ๕๐

/(๒) โทษทาง...

(๒) โทษทางปกครอง โดยฐานความผิดที่เดิมกำหนดให้มีโทษเปรียบเทียบปรับแต่เพียงสถานเดียว โดยไม่มีโทษจำคุก ถือว่าเป็นความผิดที่ไม่ร้ายแรงและกำหนดให้เป็นโทษทางปกครอง อย่างไรก็ตาม การกระทำที่มีโทษทางปกครองนี้จะต้องไม่ใช่กรณีที่บุคคลไม่กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดภายในระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนดอันเป็นเหตุให้เสียสิทธิหรือประโยชน์บางประการ ซึ่งกรณีนี้จะนำไปกำหนดเป็นสภาพบังคับในรูปแบบของการเสียค่าธรรมเนียม ดังนั้น ฐานความผิดที่มีโทษปรับทางปกครองตามมาตรานี้ ได้แก่ (๒.๑) การไม่มาตามที่นายทะเบียนเรียก ไม่ยอมชี้แจงข้อเท็จจริงหรือแสดงหลักฐานหรือไม่ยอมให้นายทะเบียนเข้าไปสอบถามในบ้านตามมาตรา ๑๐ (๒.๒) การไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๙ มาตรา ๑๙/๑ หรือมาตรา ๒๓ และ (๒.๓) การไม่ยอมให้นายทะเบียนเข้าไปในบ้านเพื่อสำรวจตรวจสอบทะเบียนราษฎร ไม่ยอมชี้แจงหรือตอบคำถาม หรือไม่ยอมลงลายมือชื่อตามมาตรา ๔๔ ทั้งนี้ กำหนดให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นเป็นผู้มีอำนาจปรับทางปกครองเนื่องจากนายทะเบียนดังกล่าวเป็นผู้มีอำนาจเปรียบเทียบปรับตามกฎหมายปัจจุบันอยู่แล้ว รวมทั้งกำหนดอัตราค่าปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท ซึ่งเป็นอัตราเดียวกับโทษเปรียบเทียบปรับตามกฎหมายเดิม

(๓) การเสียค่าธรรมเนียมการขอหรือแจ้งเมื่อพ้นกำหนดเวลาตามกฎหมาย เป็นสภาพบังคับของกฎหมายรูปแบบใหม่ ซึ่งไม่ใช่โทษปรับทางปกครอง แต่เป็นสภาพบังคับสำหรับกรณีที่กฎหมายกำหนดให้บุคคลต้องมาดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งภายในระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งเป็นไปเพื่อสิทธิและประโยชน์ของบุคคลนั้น และหากบุคคลไม่ดำเนินการตามกฎหมายภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้ว จะทำให้เสียสิทธิหรือประโยชน์บางประการ ซึ่งในกรณีเช่นนี้ไม่ใช่ความผิดร้ายแรงจึงไม่ควรกำหนดเป็นโทษทางอาญา อีกทั้งไม่ควรกำหนดให้เป็นโทษทางปกครองด้วยเพราะจะทำให้บุคคลนั้นเกรงกลัวหรือต่อต้านการลงโทษและยิ่งหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามกฎหมาย แต่ควรกำหนดสภาพบังคับในลักษณะของการเสียค่าธรรมเนียม กล่าวคือ หากบุคคลมาดำเนินการตามกฎหมายเมื่อพ้นระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนด ให้ผู้นั้นเสียค่าธรรมเนียมเสียก่อนแล้วรัฐจึงดำเนินการตามกฎหมายให้ผู้นั้นได้ จึงได้แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๑ โดยนำกรณีที่พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎรฯ กำหนดให้บุคคลต้องมาแจ้งหรือขอในเรื่องใดๆ ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด มากำหนดให้มีสภาพบังคับในลักษณะของการเสียค่าธรรมเนียม โดยให้กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการแจ้งหรือขอเมื่อพ้นกำหนดเวลาในกฎกระทรวงและสามารถกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในแต่ละกรณีให้แตกต่างกันตามระยะเวลาที่ล่วงเลยไปได้ ให้มีความเหมาะสมกับการไม่แจ้งหรือขอในแต่ละกรณีแต่อัตราค่าธรรมเนียมดังกล่าวต้องไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท ซึ่งเป็นอัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติ ทั้งนี้ การไม่แจ้งหรือขอที่มีสภาพบังคับเป็นการเสียค่าธรรมเนียมตามร่างมาตรา ๕๑ ได้แก่ กรณีตามมาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๔ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๐/๑ มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่งหรือวรรคห้า มาตรา ๓๘/๑ มาตรา ๓๘/๒ มาตรา ๓๘/๓ วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง มาตรา ๓๙ วรรคหนึ่ง มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๒

๑๕. ค่าธรรมเนียม (มาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๓ แก้ไขเพิ่มเติมค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติ) โดยปรับปรุงการอ้างเลขมาตราในข้อ ๔. ให้สอดคล้องกับค่าธรรมเนียมการแจ้ง การย้ายที่อยู่ตามมาตรา ๓๐/๒ และได้เพิ่มความเป็นข้อ ๖. เพื่อกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการแจ้งหรือขอเมื่อพ้นระยะเวลา ตามมาตรา ๑๙/๓ และมาตรา ๕๑

๑๖. บทเฉพาะกาล (มาตรา ๒๔) เพื่อรองรับกฎหมายลำดับรองตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎรฯ ที่ถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติฉบับนี้ เพื่อให้กฎหมายลำดับรองดังกล่าวยังมีผลใช้บังคับต่อไปจนกว่าจะมีกฎหมายลำดับรองในเรื่องเดียวกันที่ออกตามร่างพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ